

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

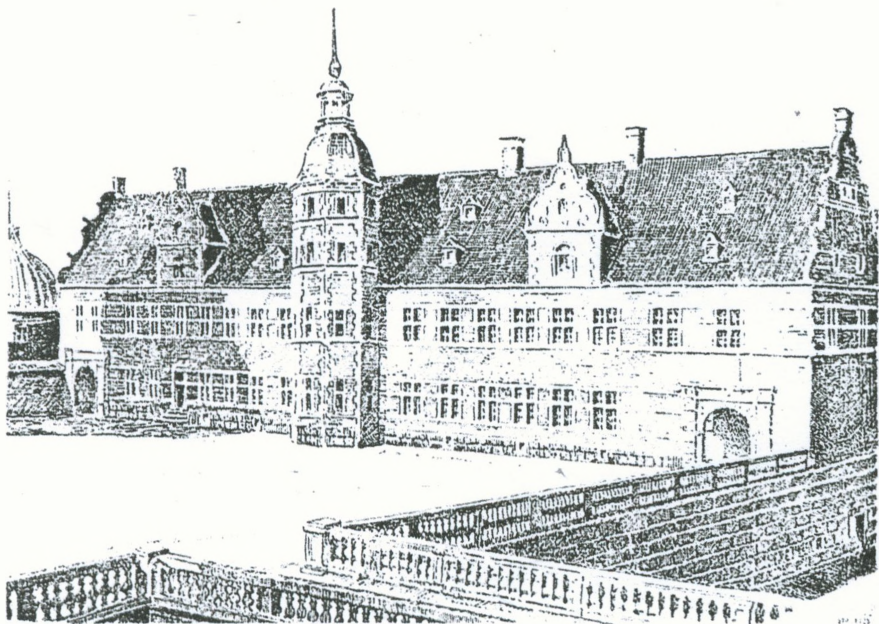
Slægtsforskerens Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Lokalhistorisk Forening i **HILLERØD** **KOMMUNE**

MEMLEMSBLAD

1994-1

FORSIDETEGNINGEN viser Slotsherrens Lønge på Frederiksborg Slot. Der henvises til artiklen side 7.

ARRANGEMENTER

Torsdag den 17. februar 1994, kl. 18.30: Sange og viser om Hillerød. Se artiklen side 3-5.

GENERALFORSAMLING

Tirsdag den 22. marts 1994, kl. 19.15 pr. afholdes Lokalhistorisk Forenings ordinære generalforsamling på Biblioteket, Bakkegade 23.

Dagsorden i henhold til lovene.

Efter generalforsamlingen arrangeres der en Hillerød-quiz, hvor to hold, bestående af hhv. "ægte Hillerødder" (Michael Christensen, Niels Arne Hansen og Annelise Jørgensen) og "tilflyttede Hillerødder" (Flemming Beyer, Knud Cornelius og Jytte Jørgensen) dyst: Hvem husker mest om Hillerød før og nu? Nogle af spørgsmålene skal besvares ud fra lysbilleder, tegninger eller ting.

Til denne underholdende del, der begynder kl. 20.00, vil der også være - gratis - adgang for interesserede, der ikke er medlem af foreningen.

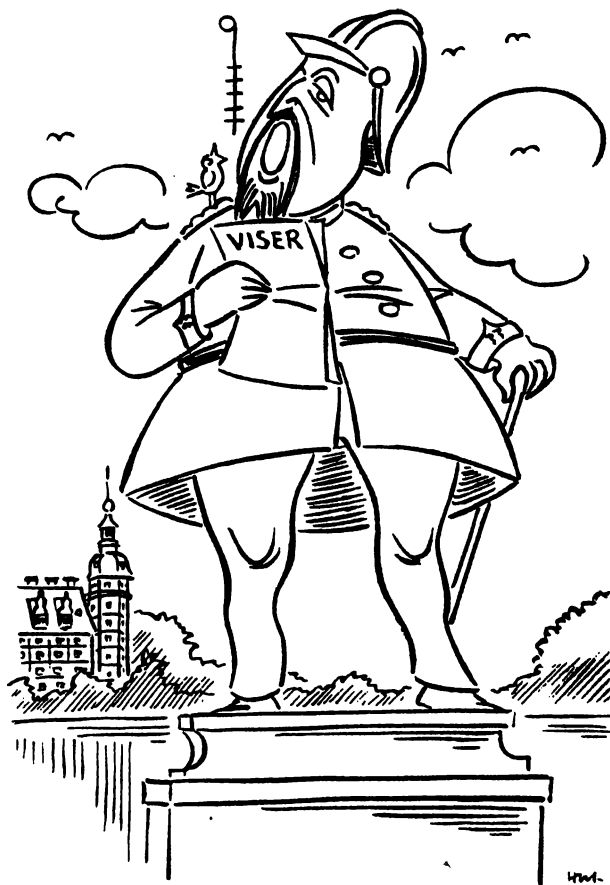
SLOTSHAVE-VANDRING

Onsdag den 18. maj 1994, kl. 19.00 er der - traditionen tro - en vandretur i Frederiksborg Slotshave med slotsgartneren som leder.

FORTSÆTTES SIDE 6.

Omkring Slots søen

Sange og viser om Hillerød

Torsdag den 17. februar 1994 kl. 18.30 i Støberihallen.

Billetter à 30 kr. kan købes på Hillerød Bibliotek.

VELKOMMEN TIL LOKALHISTORISK VISEAFTEN

Torsdag den 17. februar 1994 kl. 18.30 indbyder Lokalhistorisk Forening til viseaftenen "Omkring Slotssøen" i Støberihallen, lokalet "Ingeniøren". Der vil man kunne høre og synges med på en række sange og viser, der har tilknytning til Hillerød og det gamle Frederiksborg. Sangene vil blive kædet sammen af et historisk causeri. De medvirkende er foreningens tidligere formand, Asger Berg, der sammen med Jens Høyer Olsen skal tage sig af sangen. Til at akkompagnere sig har de Lisbeth og Poul Danø. Alle fire kendes fra Hillerød og Omegns Viseklub. Det er anden gang, foreningen arrangerer en viseaften. Sidst var i Hillerød Festuge 1991 som led i foreningens indsamling af Hillerødsange.

Som et eksperiment vil aftenen forme sig på den måde, at man begynder arrangementet med at spise sin medbragte mad. Alt service skal medbringes, og drikkevarer skal købes på stedet, dog kan man medbringe kaffe/the.

Programmet, der omfatter 21 sange og viser, heraf 5 fællessange, er skrevet i perioden 1860-1993, og de er interessante, fordi de er med til at tegne et billede af byens liv gennem tiderne, herunder også byens musikliv. Der indgår flere forskellige typer viser og sange i revyen: Nogle er fortællende, andre morsomme, sørgelige, romantiske eller satiriske. Ældst er skillingsviserne, som blev trykt i hæfter à 4-8 sider og solgt i store oplag for få skilling, deraf navnet. Man skelner mellem nyhedsviser og romanviser: Førstnævnte handler gerne om ulykker. Det gælder også de tre, der indgår i programmet: "Ildebranden paa Frederiksborg Slot" (1860), "Den frygtelige Ulykke i Frederiksborg" (1873) og "De tre Søstres Død i Frederiksborg Slots Sø" (1883).

En anden type viser, der er repræsenteret, er lejlighedssangene. Lejligheds-sange er jo tidsbestemte og som regel henvendt til en snæver kreds. Man skulle derfor tro, at de var uden interesse for andre. Men "Spetria", der også er kendt som postkontrollør S.P. Arnø, skrev i årene 1906-31 en del lejlighedssange af almen interesse. Et udvalg af disse sange blev i 1931 udgivet med titlen "Omkring Slotssøen". Arnø er meget vittig og har et sikkert blik for byens goder og mangler og sine bysbørns dyder og laster, som han afslører på en rammende, men dog elskværdig måde. "Omkring Slotssøen" blev trykt uden

melodiangivelser. Det har derfor været et meget stort - og også spændende - arbejde at finde ud af, hvilke melodier, der har været brugt til viserne.

En samtidig visemager var redaktør Ove Knauer, Frederiksborg Amtstidende. Det fortælles, at han og Arnø ligefrem kappedes om at overgå hinanden i at skrive viser. Knauers viser er generelt mere "private" end Arnøs, og de mangler brod. Han bliver snarere lidt sentimental i sangen "Til Frederiksborg" fra 1912, som er en hyldest til byen.

Avis-viserne behandler ligesom skillingsviserne aktuelle emner, men de har en humoristisk indfaldsvinkel. "Ærbødigst", alias Viggo Barfoed, skrev i 1922 visen "Da Andersen-Nexø's Billede blev hængt op paa Frederiksborg-Musæet", og Mogens Dam bidrager med avis-viserne "Udsalg" fra 1955 og "Hillerød, gul, grøn osv." fra 1956.

Nogle vil sikkert undre sig over, at Frederiksborg Amts Avis' "Per Nilen", redaktør Einar Jacobsen, ikke er repræsenteret. Men han har mig bekendt ikke skrevet en egentlig Hillerød-vise. Det har derimod hans efterfølger Lars Kanit, der i 1986 skrev om "Hotelfeberen i Hillerød". Frederiksborgmuseets nylig indrettede 3. sal med moderne samling er emnet i visen "På Højenloft" fra 1993.

Ovenstående er kun en del af programmet. Der vil desuden blive sunget sange af bl.a. Carsten Hauch, Karl Mortensen, Julius Nommesen, "Mads Sengeløv" og Ole Vind.

Billetter koster for både medlemmer og gæster 30 kr. incl. et sanghæfte med fællessange. Billetterne kan købes forud på Hillerød Bibliotek. Evt. resterende billetter sælges ved indgangen.

~ *Eva Holm-Nielsen*

ARRANGEMENTER FORTSAT FRA SIDE 2

Ved Slotshave-vandringen den 18. maj, kl. 19 vil slotsgartner Søren Selch Laursen fortælle om parkens havearkitektur og historie.

Man mødes på Annaborg parkeringsplads ved Hjulmagerens Hus. Da deltagerantallet er begrænset til 50, må foreningens medlemmer afhente adgangskort (gratis) til turen. Adgangskortene udleveres på biblioteket i løbet af april måned. Resterende billetter kan købes samme sted for 10 kr. pr. stk. fra den 2. maj.

RECEPTION *****

Lørdag den 9. april 1994, kl. 11.00 afholdes der reception på Ristorante la Perla, Torvet 1, i anledning af, at Lokalhistorisk Forening udgiver to nye lydbøger, i alt 8½ bånd. Her er alle interesserede velkomne.

Det er som tidligere Aase Orholm og Kirsten Thye-Jein, der har stået for indlæsningen af de mange bånd, og det drejer sig dels om "Gader og Veje i Hillerød Kommune" dels om "Røde Ran".

Der har været stor interesse for førstnævnte bog, som foreningen udgav i 1992 og som næsten er udsolgt. Vi har skønnet, at lydbåndene med bogens tekst også vil blive efterspurgt. Bogen har jo mange oplysninger af lokalhistorisk art.

Romanen "Røde Ran" er nok ukendt af næsten alle. Den udkom første gang i 1862 og blev senere (1927) genoptrykt af Nordsjællands Venstreblad. Det er en bred beretning med emner fra den nordsjællandske folketradition, bl. a. hører man om, at der på det forlængst nedrevne Asserbo fandtes en skat, som påkaldte sig den største interesse.

Amtskontoret omfattede efter min ansættelse 11 personer...

Elisabeth Ingleby blev i 1941 antaget som midlertidig kontormedhjælper ved Frederiksborg Amt, og hun sluttede som ekspeditionssekretær i 1992.

Efter sin fratræden har fru Ingleby skrevet en fornøjelig og meget interessant beretning om de mange år i amtets tjeneste. Den er udgivet som et smukt lille hefte, bekostet af Frederiksborg Amt.

Heftet er ikke i boghandelen, men fru Ingleby har givet Lokalhistorisk Forening tilladelse til at bringe hendes beskrivelse af de 51 arbejdsår på Amtet her i medlemsbladet.

Mit navn er i dag Elisabeth Ingleby, men jeg er født den 5. august 1925 som Elisabeth Marie Jørgensen. Mine forældre var Willy Otto Christian Jørgensen og Martha Elisabeth, født Jensen.

Min far var formær, og da der ca. 1 år efter min fødsel ikke var arbejde mere for ham på Ribe Jernstøberi, brød familien op, fordi man dengang rejste efter, hvor der var arbejde at få. Valget faldt på Hillerød, dels fordi min mor stammede fra Hillerød, og dels fordi der i Hillerød var den store virksomhed, der hed Nordstens Fabrik.

Vi fik en lejlighed i mine bedsteforældres ejendom, og det lykkedes min far at få arbejde på Nordsten i starten og senere i et støberi, som hans onkel etablerede i byen.

Jeg forblev enebarn, og husker min barndom som en lykkelig tid, og selv om jeg har hørt meget om arbejdsløsheden og lock-out'en i trediverne, mindes jeg ikke, at vi nogen sinde har lidt nød, selv om der naturligvis ikke var til de store udskejelser. Min mor var traditionen tro dengang hjemmegående, selv om hun var udlært som strygerske, men hun gjorde senere brug af sin uddannelse.

Selv om midlerne var små, blev jeg som 5-årig sendt i betalingsskole, nemlig en friskole, der var oprettet i forbindelse med Grundtvigs Højskole og under ledelse af frk. Begtrup, datter af forstanderen på højskolen.

Denne friskole var i mange henseender forud for sin tid. Vi gik i skole fra 9 til 3, men havde til gengæld ikke lektier for hjemme. Systemet var indrettet således, at man kom op i næste klasse, når man var moden til det og ikke på et bestemt tidspunkt. Jeg befandt mig således som 10-årig i skolens 4. og sidste klasse, og da min mor havde gået på Frederiksborg Statsskole, blev det bestemt, at jeg skulle indstilles til optagelsesprøve i statsskolens mellemskole.

I konkurrence med børn fra kommuneskolerne, der dels var 1 år ældre end mig, og dels kunne lire kongerække og årstal m. m. af sig, lykkedes det mig at bestå optagelsesprøven, hvilket blev indledningen til et helt nyt skoleliv for mig med disciplin og lektielæsning.

Samtidig med at jeg begyndte på statsskolen, byggede mine forældre eget hus og i tilslutning hertil oprettede min far et metalstøberi. Årene fra 1936 til krigens udbrud i 1940 erindrer jeg som gode og sorgfri år for familien.

*

På statsskolen havde man den regel, at drenge og piger skulle sidde sammen i alfabetisk orden efter efternavnet. Jeg kom derfor til at dele pult med en vis Kaj Ingleby, hvilket unægtelig blev min skæbne, idet jeg i dag er gift med ham på 45. år.

Også i 1941 var det svært at få job, så da Frederiksborg Statsskole sendte et hold realister ud, var der kamp

om lærepladserne. Hillerød var dengang en lille provinsby uden større industrier og med beskedent udbud af liberale erhverv. Dertil kom, at krigen allerede havde gjort os delvis stavnsbundne på grund af de uregelmæssige trafikforbindelser.

Da mine forældre indså, at jeg ikke umiddelbart kunne komme i noget læreforhold, sendte de mig til en dame, der kunne lære mig maskinskrivning, så jeg kunne være bedre rustet på arbejdsmarkedet.

En dag, da jeg mødte til undervisningstime, meddelte hun mig, at hendes nabo, der var amtsfuldmægtig, havde sagt, at man havde brug for midlertidig kontorhjælp på amtskontoret, fordi der var kommet en ny lov om, at amterne skulle

Sommerudflugt for personalet til Lynæs Kro. De årlige udflugter blev hovedsageligt finansieret af kontorets "bandekasse". Elisaberh Ingleby nr. 2 fra venstre.

oprette såkaldte amtsbrændselsnævn til fordeling af det forhåndenværende brænde i amtets skove i mangel af udenlandsk brændsel.

Selv om jeg aldrig havde hørt om et amtskontor, erklærede jeg, at det vist lige var noget for mig, hvorpå jeg fik besked om at indfinde mig på amtskontoret, der havde til huse på 1. sal i Slotsherrens Længe på Frederiksborg Slot.

Jeg blev modtaget af amtsfuldmægtig Bianco Boeck, der

gav mig et diktat at skrive og nogle regnestykker at regne. Fint - det var jeg vant til fra skolen. Dansk var jeg ret god til, medens det lå lidt tungere med matematikken, men prøven må være faldet heldigt ud, for efter at han havde været nede i stueetagen og vise resultatet af mine anstrengelser til den daværende amtmand, Kay Ulrich, fik jeg besked på, at jeg kunne møde næste morgen kl. 9.00, og at ansættelsesforholdet nok ville være ca. 3 måneder, hvorefter man forventede krigens afslutning.

Amtskontoret omfattede efter min ansættelse 11 personer, der varetog arbejdet dels for amtskommunen og dels for det, der i dag hedder statsamtet. Posten til skrive damerne blev lagt i en stor bunke - det nyeste nederst - og det var afvekslende skrivearbejde fra spændende skilsmissebevilinger, bidragsresolutioner, sociale afgørelser til indkaldelse til amtsrådsmøder og afgørelser i sager behandlet i amtsrådet.

Jeg var som sagt antaget til bistand for Amtsbrændelsesnævnet, og til at lede arbejdet i dette navn havde man - ligeledes rent midlertidigt - antaget byens slotsorganist, der i sin grønne ungdom havde været kontorist på Amtskontoret.

Det var helt naturligt, at hans egentlige borgerlige erhverv havde første prioritet, hvorfor vort arbejde i brændelsesnævnet ofte blev afbrudt af, at fuldmægtig Laumann, som han benævntes på kontoret, måtte afsted for at spille til begravelse eller klatre op i slotstårnet for at diversitere turister og andre med klokkespillet.

Fuldmægtig Laumann, der som nævnt havde været ansat ved amtet i sine unge dage, kunne berette mange morsomme ting. Han havde blandt andet historien om en journalfører, der var kendt for ved poståbningen at mumle: Den lægger vi hen til de andre damanner. Ingen tænkte rigtigt over, hvad det betød, indtil der en dag kom en udsending fra Justitsministeriet for på stedet at undersøge, hvorfor Frederiksborg Amt aldrig besvarede ministeriets rykkere. Alle rykkere begynder som bekendt med "da man endnu ikke har modtaget". Det var forklaringen på "damannerne". Thi alle skrivelser, der indledtes med disse ord, lagde

10

journalføreren op på loftet i en bunke bag et bestemt spær, hvor de lå godt og ubesvarede hen.

Laumann havde også gennem sin gerning som slotsorganist haft sin gang ved hoffet, hvilket kom os til gode ved en bestemt lejlighed. En eftermiddag, hvor vi sad og arbejdede iført krigens uniform: et uldent tæppe, sivsko og muffediser, trådte en beskeden, mørklædt dame ind ad døren. Efter udseendet vurderede vi hende til at være folkeskolelærerinde, og ingen gjorde mine til at vikle sig ud af tæpperne for at erkundige sig om hendes ærinde.

Pludselig gik døren op til Laumanns lille kontor, og vi så ham til vor undren knække sammen som en foldekniv med ordene "Deres Majestæt". Folkeskolelærerinden viste sig at være dronning Alexandrine, der skulle til Røde Kors-the hos amtmændinde Ulrich, men var gået en etage for højt op!

Amtmand Kay Ulrich

Amtmand Justus Sauerbrey

Een gang om året foretoges i skovene den såkaldte pligt-hugst, hvorefter det var amtsbrændselsnævnets opgave at fordele brændet så retfærdigt som muligt. Så vidt jeg husker var ellebrændet forbeholdt amtets røgerier, medens resten blev fordelt til bagerier, mejerier o.s.v., medens affaldsbrænde blev til generatorbrænde, der skulle holde bilparken igang. Amtsbrændselsnævnets medlemmer var en konditor og en skovrider. Førstnævnte havde problemer med bogstaveringen under den skriftlige votering, der fandt sted. Det var ikke problemet for den sidstnævnte, der i

stedet afgav særdeles kontante svar på vore høringskrivelser. Således var der en præst, der søgte om en ekstra tildeling af brænde. Til denne ansøgning afgav skovrideren følgende erklæring: "sådan en præstemand kan vel gå i seng og slå en fis og holde sig varm ved".

Jeg har ikke fortalt om min arbejdsplads, der var et køkken på 2. sal, hvor man havde anbragt et almindeligt bord og en gammel skrivemaskine. Jeg sad lige ved siden af vasken, og ved siden af den fandtes fra gammel tid et talerør ned til 1. sal. Når man ville i forbindelse med mig, slog man et slag på røret, hvorpå jeg tog tolden ud af røret oppe hos mig, hvorefter vi kunne kommunikere udmærket sammen.

Da fuldmægtig Boeck fandt, at jeg kunne udrette andet arbejde for amtet end det brændselsmæssige, blev jeg beordret til at oprette 42 mapper - een for hver af vore sognekommuner. Deri skulle jeg dagligt samle udklip fra aviserne om arbejdsløshedssituationen. Jeg mener bestemt at vide, at mine 42 svulmende mapper på et tidspunkt, da vi forlagde residensen fra slottet, blev makuleret, uden at et menneskeligt øje foruden mit var kastet på dem.

Mere morsomt var det at blive inddraget i revisionen af de sognekommunale regnskaber. Revisor for disse var dengang en pensioneret lærer i Jægerspris, som foretog den rent tal-mæssige revision. Den mere kritiske revision foretog fuldmægtig Boeck, der havde titel af regnskabskonsulent.

Engang havde man undret sig over de foreliggende regninger i forbindelse med et sogneråds arrangement på en kro. Jeg blev herefter sat til at finde frem til, hvor mange genstande der var blevet nydt pr. person ved nævnte lejlighed. Da jeg undrede mig over resultatet, regnede jeg det efter påny, men resultatet var og blev, at der den aften på kroen var nydt 17 genstande i gennemsnit af sognerådsmedlemmerne.

Regnskabsåret gik dengang fra april til april, og på et tidspunkt om foråret kom kontorchef Fløystrup, der var amtsrådssekretær, og meddelte, at nu var det tid at skrive budgetter. Så måtte alt andet arbejde vige, for at hele personalet kunne udskrive budgetter "med spids og sirlig pen".

Alle 11 amtsrådsmedlemmer skulle jo have et eksemplar af budgettet, der blev udskrevet på fortrykte skemaer.

Amtsrådsmedlemmerne så vi i øvrigt aldrig meget til. De mødtes 5 gange om året og afgjorde i øvrigt de fleste ting gennem et forretningsudvalg, hvorefter sagerne blev taget til efterretning i amtsrådet. Amtsrådsmøderne sluttede altid med en frokost i amtmandsboligen.

I 1947 døde amtmand Ulrich i sit embede og fik derfor en storstilet begravelse fra Frederiksborg Slotskirke.

*

Med vor nye amtmand Justus Sauerbrey kan man sige, at vi overgik til det, der i dag hedder synlig ledelse. Jeg mindes aldrig, at amtmand Ulrich benyttede trappen op til vore kontorer, medens amtmand Sauerbrey tog den i fuldt firspring flere gange om dagen. Han skræmte i starten os alle med sit brøsig væsen, men sjældent er der blevet grædt så mange tårer ved en chefs afgang, som da vi tog afsked med en chef, som vi kom til at elske. Godt nok forlangte han at blive tiltalt i 3. person, men det var vi vant til dengang, så det forstærkede bare faderrollen, nemlig ham, der havde omsorg for os alle.

Da krigen sluttede, var der ikke udsigt til, at jeg skulle blive arbejdsløs. Jeg var i mellemtiden blevet betroet det sociale område. Det bestod ikke alene i at besvare de klager, vi modtog fra borgerne, men lige så meget i at hjælpe sognekommunerne med sociale problemer. De færreste kommuner havde dengang kommunekontor, så kommunen blev ofte administreret fra sognerådsformandens spisebord. Det er klart, at der opstod mange tvivlsspørgsmål, som man måtte søge hjælp til at løse i amtet. Dengang kunne jeg Steinckes kommunalreform med noter udenad, ligesom jeg var bekendt med alle afgørelser på det sociale område, der var offentliggjort i Sognerådstidende, så jeg var væbnet til tænderne, når de ringede.

(Artiklen fortsættes i næste nummer af medlemsbladet).

Frederiksborg Amts
våben, godkendt og
taget i brug 1936.

RÅDHUSPLADSEN

Det er nok nyt for de fleste, at Torvet også er gået under betegnelsen Rådhuspladsen. Navnet fremgår af dette postkort fra ca. 1915, men det behøver ikke at betyde andet end, at postkortforlaget "G.M." har villet vise den store, smukt brolagte plads foran Hillerød Rådhus. Fotografiet er taget fra Torvets nedre del og viser til venstre Hotel Kjøbenhavn og i midten rådhuset.

I folketællingen 1870 anføres "Axeltorv" som navn for Torvet i Hillerød. "Axeltorv" betyder et torv, hvor der forhandles varer, der er tilført "på akselen" (de bærende stykker træ mellem vognens to hjulpar), og som sælges fra vognen.

Hillerøds Raad- og Domhus, som er tegnet af arkitekt og overbygningsdirektør C.F. Hansen, blev opført på den gamle kirkegård i 1831. Men det blev efterhånden for lille og afløst af bygningen på billedet, Hillerød Raad-, Ting- og Arresthus, opført af arkitekt Vilhelm Holck og indviet den 28. september 1888.

Eva Holm-Nielsen

Kilder:

Mette Bligaard: Hillerød gamle Rådhus og dets arkitekt Vilhelm Holck, Hillerød 1988.

Livet på Lokalstationen

Her afslutter Inga Østrup, født Mikkelsen, sin beretning om sin barndom og ungdom på Hillerød Lokalstation på Trollesvej i 1930-erne og 1940erne, hvor hendes far var stationsforstander.

Artiklen blev indledt i forrige nummer af medlemsbladet.

- Vi havde også andre husdyr foruden dværghønsene. En overgang havde min far et dueslag inde i gården. Og så havde vi en hund, først en ægte lille bokser. Den var meget flot. Men den gik hen og fik hvalpe med en uægte hund, og det blev den syg af. Det var ellers nogle skønne hvalpe. De var så forskellige! Dengang boede der ude på mosestrækningen ud imod Frørslevvejen en gammel mand, en særling, der blev kaldt "hundemanden". Han boede i et hus, der var bygget af en hel masse blik og pap og trækasser. Og han havde en masse hunde, så dér blev jeg sendt ud med de dér bittesmå hvalpe trippende bagefter mig.

- Senere fik vi en bastard, som min farbror, der ellers var en elskelig mand, gjorde så grumme grin med. Den hund syntes, det var hyggeligt at løbe ud på engen og ligge og spille bold med folks høns og kyllinger. Den gjorde dem ikke noget! Men så fandt folk jo ud af, at når de kom hen til stationsforstander Mikkelsen og sagde, at nu havde de altså mistet en høne, så skyndte Mikkelsen sig at betale. Til sidst blev det så voldsomt, så far kunne se, at det kunne altså ikke være rigtigt. Og så måtte vi af med den hund også. En kat har vi også haft, men det var en vildkat, som portør Johnsen fangede hende i remisen.

- Det er vist, hvad vi har haft af dyr - bortset fra mus! Men det var jo ikke mærkeligt med det naboskab: Pøleåen, enge og marker. Engang fangede min mor en levende mus i en klapfælde. Hun bar den pænt ned ad kældertrappen, lukkede døren op ud til Trollesvej, slap musen løs og vendte sig. Og så kunne vi børn jublende fortælle: - Mor, den render i hælene på dig op ad trappen!

- Jeg kom i skole som syvårig, på Kommuneskolen på Nordre Banevej. Sikken en inspektør vi havde! Når vi kom i god tid - og det gjorde vi små jo gerne - så stak han hovedet, med nathue på, ud af vinduet på øverste stokværk og bad om at få ro! Efter

5. klasse kom jeg i mellemskolen på Statsskolen på Søndre Banevej, Her fortsatte jeg i gymnasiet, hvor jeg blev student i 1945. Vi var nok en særlig generation, vi, der gik på Statsskolen i krigsårene. Der var et særligt sammenhold. Vi kunne og måtte næsten ingenting, for der var jo udgangsforbud. Vi kunne samles og drikke en kop the - og så var det bare om at være hjemme inden kl. 10 eller 11. En del af os gik til dans hos Rich. Nielsen nede på en sidevej til Milnersvej, og så kunne det ske, at vi fik lov til at komme ind hos en af kammeraterne og danse lidt videre. Og så cyklede vi lange ture i Gribskov, og om vinteren stod vi på ski. Men det store sus var det jo ikke! Det var kolde vintre, og vi måtte have særtilladelse fra rektor til at tage skibukser på i skole, og noget af eksamen blev holdt nede på Hotel Leidersdorff, fordi vi ikke kunne holde varmen på skolen. De første år gik det ellers stille og fredeligt, men til sidst tog tyskerne jo over halvdelen af skolen til deres krigsinvalider.

- Der var koldt i togene, og på stationen måtte vi rykke sammen i én stue. Det var ikke sjovt at skulle læse lektier i samme stue, hvor far og mor sad, og hvor lillebror samtidig ville høre radio. Så somme tider tog jeg alt mit overtøj på, skibukser, skistøvler og frakke, og så gik jeg ud og satte mig på mit eget værelse for at få fred til at læse.

- Om sommeren var der vores badeture. Vi kørte jo gratis med banen. Hvis vi spæned hjem fra skole, kunne vi nå skoletoget. Mor stod klar med badetøj og eftermiddagsmad, og så tog vi til Kregme, selv om der var langt at gå ud til vandet. En overgang tog vi også til Bjørnehoved, et trinbræt dér, hvor stålvalseværket nu ligger, men toget ville ikke standse der, når vi skulle hjem.

- Når der var søndagsstilhed mellem togene, fik vi nogle gange lov til at låne dræsinen. Om efteråret kørte vi så ud ad Freerslev til og plukkede nødder. Min lillebror fik også, allerede før skolealderen, lov til at komme op på traktoren, når portør Johnsen skulle rangere, men det fik jeg ikke, måske fordi jeg var en tøs.

- Jeg kan huske, at der var nogle særlige ture med "det blå tog", blev det vist kaldt. I hvert fald kørte det ud i det blå, og mon ikke det var for pensionister. Toget var fint pyntet med grene osv. Så kom "den lille urmager" oppe fra Helsingørsgade. Han var dværg, og det var hans søn også. Der var jo højt op til toget, og jeg kan tydeligt huske, at da "den lille urmager" havde svinget sig op, var der én, der sagde: "Du er jo en hel gømmastikker!"

- De første par år blev der også lavet en særlig julekomsammen for banens personale med familie. Det var på Hundested Kro, og der blev sat et tog ind, der kun kørte med os, og det standsede selvfølgelig ved hver eneste station og trinbræt og samlede op. Når vi så kom til kroen, prøvede de voksne at få alle os umulige børn til at ligge og hvile os i et stort rum, inden vi skulle til juletræ. Det var temmelig håbløst!

- Vi havde også en særlig påsketradition. Min far, der ellers var en tilknapet mand, var en stor børneven og et stort legebarn, og til påske ville han have at der skulle drikkes the i haven, ligegyldigt hvordan vejret var. Vi har præsteret at tage petroleumsovnene med derned og sætte den nede under havebordet for overhovedet at kunne holde ud at være der!

- Om morgenen kom toget med fisk fra Hundested ind til Lokalstationen. Så blev der rullet en stor trækvogn hen til pakkvognens indgang, og så holdt vi os lidt på afstand, for det kunne pludselig sige "splat, splat!", hvis der røg noget ved siden af. Men om eftermiddagen skulle der flødekager den modsatte vej ud til bagerne ude på landet, og så skete det - men alt for sjældent! - at de kom til at tabe en af de store bakker på perronen. Det var lykken! Ganske vist havde bakkerne låg på, men så var det med at finde nogle af de kager, der var mest hele endnu.

Stående: Inga Østrup, f. Mikkelsen og Peer Østrup. Siddende: Stationsforstander Marius Mikkelsen, fru Mary Mikkelsen, fru Ebba Østrup og pastor Frederik Louis Østrup. Hillerød Lokalstation, oktober 1948.

- Mine fødselsdage var almindelige pigefødselsdage. Jeg er jo så heldig at have fødselsdag i august, så vi kunne gerne være nede i haven. Men særligt husker jeg min 18-års fødselsdag i 1944. Jeg havde fået lov at holde gilde i to kreaturvogne, som skulle rangeres ind på et spor, så at de holdt ikke ret langt fra stationens gavl, hen

imod Lewinskys tømmerlager. Far havde lovet, at jeg nok skulle få et par pæne, rene vogne, men da de var blevet rangeret ind, viste det sig, at det var et par gamle og - når det nu var for kreaturer - møgbeskidte vogne. Så vi anede næsten ikke, hvad vi skulle gøre. Men så var der en af portørerne, Johnsen, som syntes, at det var for groft, så han gik i gang med kost og spand. Og så måtte vi til at lave nogle plakater og gøre ved, så der kunne blive fest. Men i øvrigt måtte vi gå derfra, da der var gået nogle timer. For vi sang jo selvfølgelig, også engelske sange, og pludselig blev der smidt sten på vognene. Det må have været nogle tyskervenlige personer, der havde hørt os. Og så måtte jeg spæne op på stationen og spørge, om ikke vi måtte gå derop og sidde i dagligstuen. Vi havde jo også noget med i selskabet, som vi ikke var alt for sikre på skulle findes lige med det samme!

- Hele vores periode på Lokalstationen var jo i driftsbestyrer Kuhlman's tid. Banens hovedkontor lå på Lokalstationen, lige til det flyttede op på Jernbanerestauranten. Kuhlman var en stor børneven. Og så havde han et kæmpestort hestefjæs. Jeg har fået fortalt, at til hans store sorg stak jeg i et mægtigt hyl, da han første gang stak hovedet ned i min barnevogn. Han var en sød og rar mand over for os. Vi fik fine gaver til konfirmation og studenterfest. Men det var jo med at neje dybt. Jeg kan huske, at jeg engang kom til at sige "Deres søn" til ham, og bagefter fik jeg at vide af far, at sådan hed det ikke - det hed "Driftsbestyrerens søn". Når de voksne stod og talte om ham, kaldte de ham "DB", og så troede de ikke, at vi forstod, hvad de mente. Inde på hans kontor havde han en meget spændende vippestol, kan jeg huske. Den prøvede jeg, når han ikke var der!

- Jo, det var et skønt sted at bo som barn, slutter fru Østrup.

I 1950 blev Hillerød Lokalstation nedlagt. Stationsforstander Mikkelsens familie blev boende der et par år, men huset blev dårligt vedligeholdt, og de flyttede så til Engsvinget og siden Petersborgvænget. Lokalstationen lå der endnu i en halv snes år. Bygningen blev brugt til beboelse, både lejligheden på 1. sal og stueetagens ventesal og kontorér. Og ude på baneterrænet, over imod Peter Mogensensvej, lå en træbygning, hvilende på nogle cementblokke eller -søjler. Med en ironisk henvisning til Sophienborgs fornemme samlingssal blev denne bygning i 1950'erne kaldt "Søjlehallen". Det var her, Hillerøds sprittere holdt til.

Asgar Berg

Litteratur

C. Kuhlman, *Hillerød-Frederiksværk Jernbane 1897-1947*, (Hillerød 1947).

(C. Kuhman), *Banefortlægningen Hillerød-Skævinge i Aarene 1942-50*, (Hillerød 1950).

Svend Nielsen, "Jernbane med forandringer", *Det gamle Hillerød. Bysvenden fortæller videre*, s. 57f, 1982.

P. Thomassen, *Hillerød Fredenksværk Hundested Jernbane 1947-1972*, Dansk Jernbane-Klub 33, 1972.

Birger Wilcke, *Hillerød Fredenksværk Hundested Jernbane 1897-1947*, Dansk Jernbane-Klub 32, 1972.

BESTYRELSEN

Formand: Margrethe Krogh Sørensen, Hestehavevej 13, 3400 Hillerød	42 26 72 32
Næstformand: Jørgen Berner, Åvang 78, 3400 Hillerød	42 26 06 13
Kasserer: Anton Mariegaard, Tjørnevang 4, 3400 Hillerød	42 26 24 32
Sekretær: Eva Holm-Nielsen, S. Kierkegårdsvej 1, 3400 Hillerød	42 26 46 89
Per Andersen, Skippermosen 19, 3400 Hillerød	42 26 83 89
Asger Berg, S. Kierkegårdsvej 1, 3400 Hillerød	42 26 46 89
- - - -	
Lisbet Schacht Hansen, Lokalhistorisk Arkiv, Bakkegade 23, Hill.	42 26 95 22

MEDLEMSBLADET

kommer 4 gange om året. Næste nummer forventes udsendt i maj 1994. Bidrag til bladet bedes senest den 10. maj sendt til redaktøren:

Anton Mariegaard, Tjørnevang 4, 3400 Hillerød 42 26 24 32

LOKALHISTORISK FORENING I HILLERØD KOMMUNE

MED STØTTE FRA:

C.A. Andersen malerfirma - Baltica Finans - Bikuben - Borg & Green - Dansk Lokalhistorisk Forening - Den Danske Bank - Det Nationalhistoriske Museum på Frederiksborg - Grafisk Center Hillerød - FO Arbejdernes Fællesorganisations Byggeaktieselskab - Frederiksborg Amts Avis - Hillerød Bibliotek - Hillerød Kommune - Hillerød Posten - Høvel Electric - Jyske Bank - Ristorante La Perla - Lokalbanken - Nykredit - Ullerød Brugsforening - Unibank - Wibroes Bryggeri.

GRAFISK CENTER

HILLERØD

Milnersvej 46 · 3400 Hillerød

Tlf. 48 24 27 00

FULL-SERVICE **- fra idé til færdig tryk**

BROCHURER

KATALOGER

ÅRSBERETNINGER

PLAKATER

TIDSSKRIFTER

BØGER

Vi har:

Tegnestue - Fotosats

*Diskette-konvertering
samt scanning af billeder*

*Reproduktion af 4-farve
og sort/hvid*

*Trykning på store og små
offsetmaskiner
samt efterbehandling*